

Van beide kanten

Tentoonstelling over Nederland en Indonesië

'Je kunt op een andere manier kijken naar dezelfde gebeurtenissen,' concludeert Jana Ligthart uit 5-vwo bij de bespreking van de opdracht. Dat is precies het doel van deze opdracht, waarbij leerlingen aan de Nederlandse of Indonesische kant staan en zich moeten buigen over een aantal kaartjes waarop gebeurtenissen staan uit de geschiedenis van deze twee landen.

Wat?

De klas is verdeeld in duo's. Elk duo krijgt tien bronnen en een opdrachtenblad. Elke bron gaat in op een moment uit de relatie tussen Nederland en Indonesië. Het is de bedoeling dat ze drie bronnen selecteren voor een tentoonstelling. Het ene duo maakt een tentoonstelling die past bij de Nederlandse kant en het andere duo een tentoonstelling die past bij de Indonesische kant. De leerlingen moeten onderbouwen waarom ze hun bronnen gekozen hebben. Daarna gaan ze samen in gesprek over de verschillen tussen hun tentoonstellingen.

Voor wie?

Deze opdracht kan in de bovenbouw van vwo en havo gedaan worden. Als in de klas aandacht wordt besteed aan de geschiedenis van de relatie tussen Nederland en Indonesië is het voor de leerlingen gemakkelijker te plaatsen. Maar het kan met wat extra uitleg ook aan de tijdvakken 6 tot en met 10 gekoppeld worden.

Hoe lang?

30 minuten.

Lisa Oskamp is redacteur van Kleio.

Hoe werkt het?

Leerlingen werken in duo's zodat ze met elkaar moeten overleggen. Elk duo krijgt een opdrachtenblad en tien kaartjes met daarop de bronnen. Voor alle duo's geldt dat we doen alsof we in het jaar 1948 zijn. Indonesië strijdt voor onafhankelijkheid, terwijl Nederland opnieuw oorlog voert om de kolonie Nederlands-Indië te behouden. Het ene duo (de helft van de klas) krijgt de opdracht om een tentoonstelling te maken voor het Rijksmuseum waarbij getoond moet worden wat de (geschiedenis van de) relatie is tussen Nederland en Indonesië. Het andere duo (de andere helft van de klas) maakt een tentoonstelling voor een museum in Jakarta om mensen te laten zien dat Indonesië door moet strijden voor onafhankelijkheid.

De leerlingen moeten met elkaar bespreken en beslissen welke drie bronnen ze opnemen. Als docent kun je langslopen en vragen welke criteria leerlingen hiervoor hanteren. Als de duo's na ongeveer een kwartier hun tentoonstelling klaar hebben, gaan ze in overleg met een duo dat een ander doel had voor de tentoonstelling. Met z'n vieren nemen ze elkaars tentoonstellingen door ►

Leerlingen zijn bezig met de opdracht. Foto: Lisa Oskamp.

en bespreken ze de vraag waarin de tentoonstellingen van elkaar verschillen en hoe dat komt. Tot slot volgt een klassikale bespreking. Vraag bijvoorbeeld aan twee duo's van beide kanten voor welke drie bronnen zij hebben gekozen en waarom. Of informeer of de leerlingen hun tentoonstelling anders zouden inrichten als ze vandaag worden gevraagd om een museum in te richten in Amsterdam en in Jakarta. Kiezen ze andere bronnen en waarom? Zou Nederland of juist Indonesië eerder kiezen voor andere bronnen? Hierna kan samen met de klas een conclusie getrokken worden. Waarom zouden we deze opdracht gedaan hebben? Wat heb je geleerd?

Waarom?

Deze opdracht kan gebruikt worden om meerdere perspectieven te laten zien. Zo zijn er bijvoorbeeld twee bronnen over de gevangenneming van prins Diponegoro en twee bronnen over het cultuurstelsel, maar ze vertellen allebei een ander verhaal. De opdracht is niet alleen herhaling van de stof als het onderwerp de geschiedenis van Nederland en Indonesië wordt behandeld of invulling van de tijdvakken en kenmerkende aspecten, maar gaat ook over multiperspectiviteit in het algemeen. Het toont leerlingen dat dezelfde gebeurtenis door

beide partijen anders bekeken kan worden en dat de tijd waarin je leeft en de beschikbare informatie maakt dat je op een bepaalde manier over zulke gebeurtenissen kunt denken.

Reactie van leerlingen

Deze opdracht heb ik getest met een paar leerlingen uit 5-vwo. Rosa Klaver en Simon de Bleeck kregen de opdracht een tentoonstelling in Jakarta te maken. Simon: 'We hebben erop gelet dat Nederland er zo slecht mogelijk uit kwam.' Rosa vult aan: 'En we wilden gebeurtenissen hebben die spelen in de hele periode, dus iets uit het begin, het midden en ook uit de recente geschiedenis.' Leticia Verduin en Jana Ligthart keken juist naar de Nederlandse kant. Leticia zegt: 'Je leert hierdoor begrijpen waarom mensen in die tijd dachten dat Nederland goed bezig was.' De leerlingen vonden het ook allemaal leuk dat het wat actiever is dan de meeste opdrachten, omdat ze zelf de bronnen moesten selecteren en er veel overleg met klasgenoten was. ●

De complete les inclusief de benodigde materialen en een lesplan vindt u op www.vgnkleio.nl.

ADVERTENTIE

Ontdek de wereld van Anne Frank

De Anne Frank Stichting lanceert de Anne Frank Kennisbank!

De online kennisbank bevat een schat aan informatie over de geschiedenis van Anne Frank en de andere zeven onderduikers van het Achterhuis, in de context van de Tweede Wereldoorlog en de Jodenvervolging.

De kennisbank is rechtstreeks te benaderen of via Annes Wereld, een online wereldkaart met gebeurtenissen en verhalen.

Voor docenten en leerlingen in het voortgezet onderwijs is er begeleidend educatief materiaal ontwikkeld.

Benieuwd? Neem een kijkje!

Ga naar de wereld van Anne Frank

anne frank
stichting

M
mondriaan
fonds